VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 247)**

z dnia 24 października 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 247)

24 października 2018 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzej Maciejewski (Kukiz15)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– projekt inicjatywy uchwałodawczej w sprawie uczczenia 100. rocznicy wydania dekretu Naczelnika Państwa o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

W posiedzeniu udział wziął **Marek Wójcik,** pełnomocnik Zarządu Związku Miast Polskich ds. legislacyjnych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Sławomir Jakubczak, Dariusz Myrcha, Jolanta Osiak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Otwieram posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Witam panie i panów posłów, witam zaproszonych gości.

Proszę państwa, dzisiejsze posiedzenie ma jeden punkt i jest to rozpatrzenie projektu uchwały naszej Komisji w sprawie uczczenia 100. rocznicy wydania dekretu Naczelnika Państwa o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze byłego Królestwa Kongresowego

Jeśli nie usłyszę sprzeciwu to uznam, że Wysoka Komisja przyjęła porządek.

Sprzeciwu nie słyszę.

Proszę państwa, jestem wnioskodawcą projektu uchwały i przy bardzo aktywnej pomocy sekretariatu, chcemy zaproponować uchwałę nawiązującą do daty 27 listopada 1918 roku, kiedy pojawił się pierwszy dekret naczelnika państwa Józefa Piłsudskiego o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze byłego Królestwa Kongresowego. Mówimy tutaj o pierwszym takim dekrecie, który jest historyczny i traktowany jako początek. Pamiętajmy o tym, że mamy obecnie setną rocznicę odzyskania niepodległości i warto by było, proszę państwa, abyśmy jako Komisja wpisali się w te obchody, również w kontekście samorządu. Stąd taka idea przyświecała mi, jako przewodniczącemu, abyśmy zaakcentowali, że w 1918 roku także miały miejsce inne wydarzenia historyczne, które miały wpływ na dalsze działania i dzieje tworzenia polskiego samorządu.

Otwieram dyskusję.

Państwo chyba otrzymaliście treść uchwały, ale – jeśli jest taka potrzeba – to ją odczytam. Czy wszyscy posłowie otrzymali propozycję uchwały? Zatem ja jeszcze raz ją odczytam.

„Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie uczczenia 100. rocznicy wydania dekretu Naczelnika Państwa o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze byłego Królestwa Kongresowego. W listopadzie 1918 roku Polska odzyskała niepodległość. Obchodząc 100. rocznicę tego historycznego wydarzenia Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pragnie zwrócić uwagę na ważny element budowy odrodzonego państwa, jakim było tworzenie administracji publicznej, w tym instytucji samorządu terytorialnego. Proces ten został zapoczątkowany dekretem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego z 27 listopada 1918 roku o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze byłego Królestwa Kongresowego. Akt ten miał charakter tymczasowy do czasu uchwalenia przez Sejm ustawy o samorządzie gminnym, ale umożliwił wyłonienie organów w kilkuset gminach, dając silne podstawy

tworzącemu się państwu. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie twórcom II Rzeczypospolitej oraz wszystkim tym, którzy podjęli trud działania dla odrodzonej Ojczyzny i dobra wspólnego, budując podstawy działania samorządu terytorialnego i rozwoju wspólnot lokalnych".

Otwieram dyskusję.

Proszę bardzo, czy są uwagi?

Może na początku pan poseł Wilczyński, proszę bardzo.

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Dziękuję bardzo.

Piękna inicjatywa pana przewodniczącego, należy się z tego tylko cieszyć. Chciałbym zwrócić uwagę na pewien dysonans, bo my tutaj chcemy upamiętnić pewien drobny element odradzania się polskiej niepodległości, odradzania się ojczyzny a więc sformułowanie, że przy okazji upamiętniania tego dekretu wyrażamy uznanie twórcom II Rzeczypospolitej, to jest to tak jakby przesunięcie poziomów. Jakbyśmy twórcom II Rzeczypospolitej wyrażali uznanie w związku z tym aktem. Ja proponowałbym, aby ograniczyć się tutaj w...

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Panie pośle, tylko, że tam jest końcówka, pan wyrwał to z kontekstu. Puenta jest jak gdyby...

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Dobrze, ja zaraz powiem, jak bym to widział.

Proponowałbym ograniczyć się tylko do tych, którzy wzięli udział w procesie tworzenia tego samorządu, aby nie robić wrażenia, że tak wielkim postaciom wyrażamy uznanie z tego powodu, że było to rozporządzenie. Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, to ja bym przeczytał, jak mi się wydaje, żeby można było to ująć w taki sposób, żeby zachować proporcje pomiędzy zdarzeniem i tymi, których chcielibyśmy tutaj uczcić.

Ostatni akapit brzmiałby tak: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie wszystkim tym, którzy podjęli trud działania dla dobra wspólnego, budując podstawy działania samorządu terytorialnego i rozwoju wspólnot lokalnych w odrodzonej ojczyźnie".

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Rozumiem, z tym, że...

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Chodzi o to, żebyśmy się zamknęli całkowicie w obszarze samorządowym, nie tykając wielkich nazwisk, bo uważam, że tutaj jest pewien... nigdy dość oddawania należnej czci, natomiast w tym przypadku jest to dysonans.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Powiem, z czego taki zapis wynika.

Punktem wyjścia jest dekret Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego i to jest jak gdyby wyznacznik. Z drugiej strony mówimy o konkretnej dacie, a 27 listopada to jest data symboliczna. Pamiętajmy o tym, że państwo się ciągle tworzy. Tak naprawdę mówimy o Królestwie Kongresowym, a przed nami były jeszcze historycznie referenda, powstania i nie padają tutaj nawet cyfry i nazwiska – i stąd skupiamy się na dekrecie jako punkcie wyznacznikowym.

Pan wyrywa to z kontekstu, bo ostatni akapit w całości wyraża uznanie twórcom II Rzeczypospolitej oraz wszystkim tym, którzy podjęli trud działania dla odrodzonej ojczyzny i dobra wspólnego, budując podstawy działania samorządu terytorialnego i rozwoju wspólnot lokalnych. Rzecz ciągle jest nawiązaniem do dekretu Józefa Piłsudskiego i z tego się to bierze.

Pani poseł Halina Rozpondek, proszę bardzo.

Poseł Halina Rozpondek (PO):

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, ja uważam, że to bardzo dobra inicjatywa. Chcę tylko bardzo krótko się do tego odnieść, bo przypomnę wszystkim państwu, że ujed-

nolicona ustawa o samorządzie terytorialnym w II Rzeczypospolitej powstała dopiero w 1933 roku, a więc na pewno funkcjonowała ona prawie 15 lat, z jakimiś poprawkami i zmianami. Stała się ona absolutną podwaliną, bo mówimy tutaj tylko o Królestwie Kongresowym, a był przecież zabór pruski, Galicja i to wszystko tworzyło się 15 lat, a bazowało właśnie na tym dekrecie Naczelnika.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Proszę bardzo, pan poseł jeszcze.

Poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Ja chciałbym powiedzieć... to znaczy, polemizowałbym Ryszardzie.

Zapis jest dobry, nie ma w tym zresztą dużych zmian. Natomiast jaki to był moment? Mianowicie w Galicji, która *de facto* w końcu listopada jest w granicach polskich, funkcjonują samorządy i to jest dziedzictwo autonomii galicyjskiej. Parlamentu nie ma. Piłsudski przejąwszy od Rady Regencyjnej władzę cywilną wydaje dekrety. Tych dekretów, pomiędzy 14 listopada, bo wtedy przejął władzę cywilną a 10 lutego, kiedy Sejm zaczął obrady, wydał kilkaset. To wszystko reguluje wtedy podstawy państwowości polskiej, bo nie ma wtedy parlamentu.

Dokładnie kilka dni później, bo 30 listopada, zostanie podpisany dekret o wyborach i wybory odbędą się w styczniu. Pierwsze posiedzenie parlamentu będzie 10 lutego 1919 roku i dopiero potem parlament będzie pracował. Wielkopolska i zabór pruski w ogóle jest jeszcze poza tym wszystkim i kiedy się to wszystko skleja na terenie zaboru pruskiego, to poszczególne dzielnice są włączane do odrodzonego Państwa Polskiego, gdzie obowiązują ustawy samorządowe poszczególnych zaborów.

Tak jak powiedziała pani poseł, sklejone to zostaje dopiero na początku lat trzydziestych. To jest jeden z fundamentów tego momentu. Nikt tutaj nie przesądza tego, że to narzuciło Polsce samorząd, ale to jest jeden z tych fundamentów nadania samorządu tam, gdzie go rzeczywiście jeszcze nie było i, moim zdaniem, ten moment historyczny został dobrze wybrany. Moim zdaniem dotyczy to nie tylko twórców państwowości polskiej, ale tych wszystkich, których podjęli trud działania dla odrodzonej ojczyzny i dobra wspólnego, budując podstawy działania samorządu i rozwoju wspólnot terytorialnych.

Moim skromnym zdaniem dobrze to oddaje to przesłanie, tak mi się wydaje. Nie sądzę, żebyśmy mieli się o co targować. Trzeba wybrać jakiś moment, dekret tymczasowego Naczelnika Państwa Polskiego jest dobrym momentem na to, żeby to wszystko odnieść do tego.

Poseł Halina Rozpondek (PO):

Jesteśmy w dobrym momencie...

Poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Ja jestem akurat za przyjęciem tego tekstu i nie będę się spierał.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Proszę państwa, zatem mam pytanie: czy są jeszcze jakieś uwagi redakcyjne, żebyśmy mieli nad czym dyskutować bądź zamknąć temat i ewentualnie...

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Ja chciałem powiedzieć tylko zdanie.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Proszę.

Poseł Ryszard Wilczyński (PO):

Oczywiście, ta moja propozycja tylko wyostrza to co powiedziałeś, że ogniskuje uwagę tylko na tych, którzy wzięli udział w procesie tworzenia jednostek samorządu terytorialnego, natomiast przecież nie chodzi o to, żeby toczyć jakąś dyskusję.

Jeżeli nie udaje mi się przekonać samego przewodniczącego do tej propozycji, to ja się z niej wycofuję. Natomiast bardzo się cieszę z tej wymiany myśli, bo ona jest cenna, gdyż uzmysławia nam pewne fakty – i, za te głosy koleżanki i kolegi, dziękuję.

Poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Ja bym jeszcze chciał...

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Proszę bardzo.

Poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Panie przewodniczący, jeżeli można, to ja bym chciał tylko powiedzieć na kim Józef Piłsudski się wtedy opierał – na tych urzędnikach, proszę państwa, bo on nie był fachowcem od samorządów, które przejął od Rady Regencyjnej. Rada Regencyjna kogo przejęła? Tych, którzy zostali powołani już w ramach autonomii, którą Królestwo Kongresowe od 1916 roku zaczęło uzyskiwać, gdzie tymczasowa Rada Stanu budowała polską administrację.

Notabene ona ściągnęła tam różnorodnych fachowców i to oni tworzyli i dawali te dekrety Piłsudskiemu a on je podpisywał. Mimo, że ja mam dla Marszałka wiele sympatii (bo jestem, że tak powiem z „tej orientacji politycznej") to jednak nie była to jego wizja, on to wszystko podpisywał, gdyż miał to przez fachowców ułożone i wiele rzeczy potem bardzo długo z dekretu Marszałka przetrwało aż do PRL-u.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję.

Pan Marek Wójcik na koniec, proszę.

Pełnomocnik Zarządu Związku Miast Polskich ds. legislacyjnych Marek Wójcik:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja – przede wszystkim – chcę bardzo gorąco podziękować za ideę tej uchwały. Rzeczywiście, powinniśmy to w sposób szczególny pochwalić dlatego, że często zapomina się o tym, że ten samorząd zaczął działać sto lat temu i to odgrywa ogromną rolę.

Serdeczne podziękowanie.

Teraz, na kanwie tej dyskusji, chciałem zapytać państwa, czy to chodzi o uczczenie dekretu, czy chodzi bardziej o uczczenie faktu utworzenia Rad Gminnych na obszarze Królestwa Kongresowego, bo to jest jak gdyby co innego? Czym innym jest powiedzenie, że czcimy dekret a co innego, że czcimy to, że pojawiły się Rady Gminne na obszarze Królestwa Kongresowego, to zupełnie inny świat.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Ja tego do końca, panie Marku, nie łapię bowiem, proszę państwa, mówimy o historycznym momencie tej pierwszej kropki, tego pierwszego „a".

Dobrze, proszę państwa, zatem zamykam dyskusję. Czy jest sprzeciw do przyjęcia, jako inicjatywy naszej Komisji... przepraszam, czy jest sprzeciw, aby nasza Komisja przyjęła inicjatywę uchwałodawczą w wersji przedstawionej?

Głos z sali:

Nie ma.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Nie ma.

Teraz musimy wskazać posła sprawozdawcę…. ja bym się zgłosił na ochotnika.

Pytam się, czy Komisja wyraża na to zgodę?

Głos z sali:

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję za zaufanie.

Na tym zamykam posiedzenie i zapraszam jutro na posiedzenie Komisji. Jak długo będzie trwało nie wiem, wszystko zależy od mocy przerobowych, będzie ponoć dużo rządowych poprawek.

Dziękuję bardzo, to wszystko z mojej strony.